

vendig, og aggressive forsvarsargumenter tålte ikke. „To write the letter“ blev efterhånden et fast Hollywood-begreb. Nægtede et af de angivne navne at „renskrive“ sig, kom han eller hun på den sorte liste, hvilket betød arbejdsløshed. Sådan gik det f. eks. *Marsba Hunt*. Fra foråret 1952 havde hun ikke eet rolletilbud i 2½ år, trods en lang rolleliste i de nærmest foregående år.

Konklusionen på Cogleys rapport er denne: den ovenfor skitserede udvikling har medført, at filmselskaberne i dag nøje kontrollerer deres ansattes politiske fortid, og undersøgelser og renselser på dette felt har været praktiseret rutinemæssigt siden 1952. Alle selskaberne „are now unanimous in their refusal to hire persons identified as Communist party members who have not subsequently testified in full before the House Un-American Activities Committee. The studios are equally adamant about not hiring witnesses who have relied upon the Fifth Amendment before Congressional Committees“.

Sluttelig oplyser Cogley at til komité-forhørene i 1955 var der kun indkaldt to personer med tilknytning til filmen. Begge „took the Fifth“ og mistede omgående deres job.

Cogley-rapporten efterfølges af to appendiks-kapitler, et om *The Legal Aspects* og et om *Communism and the Movies — a Study of Film Content*. Det første skyldes *Harold W. Horowitz* fra University of Southern California, det andet *Dorothy B. Jones*, leder af *the film reviewing and analysis section of Office of War Information* under krigen. Konklusionen af det juridiske afsnit er i kort begreb denne: de udelukkede i Hollywood kan ikke gøre noget arbejdsretligt krav gældende overfor deres arbejdsgivere i anledning af udelukkelsen, de vil kun vanskeligt kunne gennemføre en retssag under henvisning til loven om bagvaskelse (*defamation*), og de har kun teoretiske muligheder for at gennemføre en retsforfølgelse mod trediemand (Legionen f. eks.) for indblanding i deres ansættelsesforhold.

Afsnittet „*Communism and The Movies*“, som suppleres af en meget omfattende statistisk dokumentation, først og fremmest af *the Hollywood Ten's* virksomhed i Hollywood siden 30erne, kommer til slutninger, som kan opsummeres i dette: enkelte af De ti (f. eks. *Dalton Trumbo*) gjorde meget spredte forsøg på at give udtryk for ideer svarende til kommunisternes i deres film, men tendenserne holdt sig aldrig til den færdige film, takket være Hollywoods produktionsform og en meget nidkær kontrol på alle produktionens stadier fra producenterens side. De ti film (159 ialt) indeholdt ingen påviselig kommunistisk propaganda, svarede i indhold til Hollywoods gennemsnit på de forskellige produktions-tidspunkter, dog med den tilføjelse, at De ti viste en større interesse end andre for socialt prægede emner. Endelig konstateres det, at der måske kan spores kommunistisk propaganda i enkelte film fra 30erne lavet af forfattere, der tilstod at have været kommunister (Clifford Odets' Kina-film „Generalen døde ved dagry“ nævnes som eksempel), men at tilfældene er meget vanskelige at påvise.

John Cogleys *Report on Blacklisting* omfatter også et tilsvarende bind II om amerikansk radio og fjernsyn. Denne del af rapporten er der ikke taget hensyn til i det her meddelte referat.

Werner Pedersen.

Da capo

Gunnar Oldin: „Fakta om film“. P. A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm 1957.

Mens der herhjemme går år og dag imellem udgivelsen af filmbøger, er man i Sverige mere forværet også hvad angår film litteratur. Ikke alene kommer der efterhånden et par bøger om året, men disse bøger omhandler også hyppigere og hyppigere mere specielle emner. Man er ved at erhverve sig den baggrund, der bevirker, at en bog om film kan henvende sig til et orienteret publikum, og ikke behøver at begynde med Grand Café i Paris år 1895.

Den sidst udkomne svenske filmbog er ikke destomindre en elementær grundbog. Hvorfor svenskerne nu skal velsignes med en sådan, når vi herhjemme i de senere år har fået to, *Lauritzens* „Filmen“ og hans og *Bjørn Rasmussens* „Hvad er film?“, der dog nok skulle kunne læses af et svensk publikum, er ikke helt klart. Det er kritikeren og sekretæren i Svenska Filmsamfundet *Gunnar Oldin*, husket bl. a. for sit udmærkede essay om *Stanley Kramer* i „Skott i mørkret“, der har fået det lidet misundelsesværdige hverv at skrive filmens historie på 60 sider.

Der er to måder at gøre det på. Enten kan man skrive en objektiv lapidarhistorie for et forudsætningsløst publikum, baseret på fakta om film, eller man kan i lighed med f. eks. *Rubows* to små litteraturhistorier skrive en filmhistorie i kort begreb, bygget på de enkelte kunstnere, på skoler eller generer. Den sidste må blive subjektiv, skrevet ud fra et personligt engagement, funderet på et æstetisk helheds-syn, en ide. Begge dele er lige svært for sig, men at forene de to skrivemåder er en umulighed. Dette bevises bl. a. af Oldin, der har haft en ufrugtbar ambivalent holdning over for sin opgave. Nu er hans historiske memorandum blevet lidt af hvert og følgelig ingenting. Visse ting er skildret alt for indgående, de første filmforevisninger, Oscar-statuetten og det svenske filmsamfundets stiftelse. Til gengæld står der næsten intet om *Griffiths* eller *Straheims* film. Perioder jager han igennem, mens han bruger sider på svensk film. Skønt bogen henvender sig til svenskere, burde man dog have lidt sans for internationale proportioner. Så betydelig har svensk film nu heller ikke været.

Resten af bogen udgøres af en oversigt over filmproduktionen i 58 lande, der kan være ganske nyttig, to afsnit om en films tilblivelse og en smule æstetik. Ingen af disse kapitler bringer noget nyt. Det er den samme kop te som i enhver grundbog. Endelig slutter bogen med hundrede biografier over filmpersonligheder. Også det har man jo set før. Bogen kan således ikke med nogen ret kaldes original. Og dog. *Idestam-Almquist* hævder i forordet, at bogen er så korrekt i sine oplysninger, som det er muligt at blive, og alene det er jo ikke helt almindeligt i en filmbog, skønt fejl er der nu. Nøjagtighed gør det dog heller ikke alene. En bog er andet end en række tilfældige oplysninger og kendsgerninger, hvor korrekte de så end er. Men det beviser Oldin sikkert i sin næste bog, for der er tegn på, at han skriver en anderledes interessant bog end den foreliggende.

Ib Monty.